

Stockholm 16 mars 2026

Klimat- och näringslivsdepartementet
Enheten för cirkulär ekonomi, kemikalier
och strålning
Herkulesgatan 17, Stockholm
111 52 Stockholm

Diarienummer KN2025/02346

Insänt enbart via e-post:

kn.remissvar@regeringskansliet.se

kn.cks.remisser@regeringskansliet.se

El-Kretsens synpunkter på förändrat producentansvar för elutrustning och nya rapporteringsregler för insamling av elavfall

El-Kretsen i Sverige AB grundades 2001 med syftet att bistå producenter i att uppfylla kraven i förordningen om producentansvar för elavfall. Detta sker genom ett rikstäckande insamlingssystem som bygger på ett avtalsbaserat samarbete med samtliga 290 kommuner i Sverige.

Sedan 2009 tillhandahåller El-Kretsen även motsvarande lösningar för producenter av batterier. I dag ansvarar organisationen för insamling och återvinning av princip all konsumentelavfall och bärbara batterier i Sverige.

Totalt är omkring 2 800 producenter anslutna till El-Kretsen. Av dessa omfattas cirka 2 150 av producentansvaret för elutrustning och cirka 1 950 av producentansvaret för batterier.

Sammanfattning:

El-Kretsen bedömer att det finns starka skäl att avvakta med ytterligare nationella förändringar i detta skede. EU:s regelverk på avfalls- och cirkulärekonomiområdet är under omfattande utveckling och som kommer att introduceras i närtid. Inom ramen för det kommande Circular Economy Act samt den pågående översynen av WEEE-direktivet kommer mer genomgripande förändringar av producentansvaret att införas enligt avisering av EU-kommissionen. Mot bakgrund av att Circular Economy Act förväntas bli en direkt tillämplig EU-förordning under kvartal tre i år, är risken betydande att nationella bestämmelser som införs nu behöver ändras inom en relativt nära framtid.

I händelse av att regeringen ändå bestämmer sig att gå vidare med förslagen tycker El-Kretsen enligt nedan.

1. Allmänna kommentarer

El-Kretsen bedömer att det föreligger starka skäl att avstå från ytterligare nationella förändringar i detta skede annat än de direkt tvingande. EU:s regelverk på avfalls- och cirkulärekonomiområdet är under omfattande utveckling. Inom ramen för det kommande Circular Economy Act samt i översynen av WEEE-direktivet kommer genomgripande förändringar av producentansvaret att beslutas enligt kommissionen. Mot bakgrund av att Circular Economy Act förväntas anta formen av en direkt tillämplig EU-förordning är risken betydande att nationella bestämmelser som införs nu behöver ändras inom en relativt nära framtid.

För det fall regeringen ändå väljer att gå vidare med förslaget vill El-Kretsen särskilt framhålla att de föreslagna förändringarna riskerar att bli administrativt betungande och öka komplexiteten i systemet. Producentansvaret för el-utrustning är uppbyggt kring kollektiva lösningar där producenter gemensamt finansierar insamling och behandling av uttjänt utrustning. De föreslagna lättnaderna för producenter och producentansvarsorganisationer att ta emot historiska mängder kan i teorin uppfattas som mer rättvisa, men kommer i praktiken sannolikt få begränsad betydelse eftersom de kollektiva systemen inte kontrollerar inflödet till insamlingssystemet på den detaljnivån. Förändrad ansvarsfördelning och successiva justeringar av regelverket riskerar därför att försvåra långsiktig planering, investeringar och effektiv systemutveckling samt att fragmentera ett i dag väl fungerande system.

El-Kretsen har samtidigt förståelse för behovet av förbättrad statistik och en ändamålsenlig uppföljning av producentansvaret. Eventuella förändringar i detta avseende bör dock genomföras i nära samordning med den pågående utvecklingen av EU:s regelverk för att säkerställa ett effektivt och långsiktigt hållbart system.

Mot denna bakgrund anser El-Kretsen att regeringen bör avvakta de pågående EU-processerna innan ytterligare nationella bestämmelser införs, i syfte att säkerställa ett samordnat, förutsebart och långsiktigt hållbart regelverk.

Adress: El-Kretsen, Box 3449, 103 69 Stockholm

1.1. Gällande förslag: Ett begränsat ansvar för annat elavfall än konsumentelavfall

Förslaget innebär att producentansvaret begränsas i förhållande till dagens regler, särskilt genom att ansvaret kopplas tydligare till när utrustningen släpps ut på unionsmarknaden. El-Kretsen noterar att detta följer av rättsutvecklingen inom EU, bland annat av EU-domstolens dom i C-181/20.

El-Kretsen ser dock en risk att förändringen kan skapa praktiska svårigheter i det svenska systemet. För vissa typer av elutrustning kan det vara svårt att fastställa när produkten sattes på marknaden, vilket är avgörande för att avgöra vem som bär producentansvaret. Om ansvaret begränsas på det föreslagna sättet finns därför en risk att otydlighet uppstår kring ansvarsfördelningen. Detta kan i sin tur leda till tvister mellan aktörer om vem som ska ansvara för hanteringen av olika avfallsströmmar.

Mot denna bakgrund är El-Kretsen överlag tveksam till förslaget och vill betona vikten av att säkerställa att förändringen inte försvagar ett fungerande system för insamling och återvinning av elavfall.

1.2. Gällande förslag: Ett begränsat ansvar för konsumentelavfall

Promemorian föreslår att ett mottagningssystem för konsumentelavfall ska anses lämpligt om privatpersoner enkelt och kostnadsfritt kan lämna elavfall från produkter som omfattas av gällande tidsramar inom EU.

I dag är producenter skyldiga att ansluta sig till, eller själva driva, en godkänd producentansvarsorganisation som ansvarar för rikstäckande och kostnadsfri insamling. Genom ändringsdirektivet införs dock tidsgränser för ansvaret. Producentansvarsorganisationer behöver därmed inte ta emot avfall från vissa äldre produkter, exempelvis solcellspaneler som släppts ut på marknaden den 12 augusti 2012 eller tidigare, eller elutrustning som omfattades av direktivet från 2018 men satts på marknaden den 14 augusti 2018 eller tidigare.

Adress: El-Kretsen, Box 3449, 103 69 Stockholm

Förslaget innebär att svensk lag anpassas till detta och att avfall som inte längre omfattas av producentansvaret i stället hanteras inom kommunernas ansvar enligt miljöbalken.

El-Kretsen ser risker med förslaget att avfall som faller utanför producentansvaret i stället ska hanteras inom kommunernas ansvar. Det nuvarande systemet bygger på ett nationellt och kollektivt producentansvar som möjliggör en effektiv och sammanhållen insamling av elavfall. Om vissa avfallsströmmar bryts ut och överförs till kommunerna finns en risk att ansvarsfördelningen blir mindre tydliga och att systemet fragmenteras. Detta kan i sin tur skapa praktiska utmaningar för både aktörer och hushåll samt påverka effektiviteten i insamlingen och behandlingen av elavfall.

1.3. Miljösanktionsavgift för försenad rapportering

El-Kretsen anser att avgiften bör utformas mer proportionerligt än i det nuvarande förslaget. En fast avgift om 30 000 kronor riskerar att slå olika mot aktörer oberoende av verksamhetens omfattning och den mängd produkter som sätts på marknaden.

I stället bör avgiften utformas stegvis eller volymbaserat, så att den i större utsträckning speglar mängden produkter som omfattas av producentansvaret. En sådan modell skulle innebära att större aktörer betalar mer i takt med sin marknadsvolym, medan mindre aktörer inte belastas oproportionerligt.

En mer skalad avgiftsstruktur skulle därmed skapa tydligare och mer rättvisa incitament, samtidigt som den bättre speglar producenternas faktiska påverkan på systemet för insamling och behandling av elavfall.

2. Konsekvensanalys – synpunkter från El-Kretsen

El-Kretsen har förståelse för att de föreslagna förändringarna syftar till att genomföra ändringar i WEEE-direktivet samt att förbättra uppföljningen av insamlingen av elavfall i Sverige. Samtidigt vill organisationen framföra ett antal synpunkter på den konsekvensanalys som presenteras i promemorian.

2.1. Ändringar i producentansvaret

El-Kretsen noterar att ändringarna i direktivet innebär att producentansvaret begränsas för vissa produkter och tidsperioder. Även om förändringarna följer av EU-rätten vill El-Kretsen framhålla att detta kan få konsekvenser för finansieringen och förutsägbarheten i det svenska systemet för hantering av elavfall. Det finns en risk att kostnadsansvar i större utsträckning flyttas till andra aktörer, exempelvis företag och fastighetsägare, vilket kan skapa otydlighet i ansvarsfördelningen. Samtidigt, som tidigare framhållits, är EU:s regelverk på området under förändring. Mot denna bakgrund finns en risk att ytterligare nationella justeringar i nuläget snarare bidrar till ökad komplexitet och osäkerhet än till ökad tydlighet.

2.2. Rapportering av elavfall

I konsekvensanalysen av promemorian framgår att de föreslagna ändringarna i rapporteringssystemet innebär flera strukturella förändringar i hur uppgifter om elavfall ska samlas in och rapporteras. Framför allt föreslås att rapporteringsansvaret i vissa delar flyttas från producenter till andra aktörer i avfallskedjan, såsom behandlingsanläggningar och aktörer som för ut elavfall från Sverige för behandling. Samtidigt utvidgas rapporteringsskyldigheten till att omfatta fler aktörer än tidigare, bland annat avfallsproducenter, distributörer och behandlare av elavfall, samt att rapporteringen ska inkludera både konsumentelavfall och annat elavfall.

Adress: El-Kretsen, Box 3449, 103 69 Stockholm

El-Kretsen vill därför betona vikten av att rapporteringssystemet utformas så att det är tydligt, enhetligt och praktiskt genomförbart för samtliga berörda aktörer. För att säkerställa en hög och jämn kvalitet i rapporteringen är det viktigt att ansvarsfördelningen är klar, att rapporteringskraven är lättbegripliga och att systemet inte skapar onödig administrativ komplexitet. Ett robust och transparent rapporteringssystem är avgörande för att statistiken över elavfallsflöden ska vara tillförlitlig och kunna ligga till grund för uppföljning av insamlingsmålen.

2.3. Miljömässiga konsekvenser

El-Kretsen instämmer i att förbättrad spårbarhet och mer tillförlitlig statistik kan bidra till bättre uppföljning av elavfall och därmed positiva miljöeffekter. Samtidigt vill organisationen framhålla att ett väl fungerande producentansvarssystem är en central förutsättning för hög insamling och effektiv återvinning. Förändringar i regelverket bör därför genomföras med stor hänsyn till hur systemet fungerar i praktiken.

Sammanfattningsvis anser El-Kretsen att flera av förslagen behöver analyseras ytterligare för att säkerställa att de faktiskt leder till bättre statistik och uppföljning utan att samtidigt skapa ökad komplexitet eller riskera att försvaga ett etablerat och fungerande system för insamling och behandling av elavfall.

Med vänliga hälsningar,

Fredrik Benson, Vd
El-Kretsen AB

Adress: El-Kretsen, Box 3449, 103 69 Stockholm